

GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ŠTÚROVA ul. 2, 812 85 BRATISLAVA

Sp. zn. IV/1 Spr 114/18/1000 - 2

Materiál na rokovanie
Komisie pre
vydávanie záväzných stanovísk

NÁVRH

**stanoviska generálneho prokurátora Slovenskej republiky k určení výšky škody
pri trestnom čine podvodu podľa § 221 Trestného zákona v prípade predaja
motorového vozidla s predstieraným počtom najazdených kilometrov**

Podnet:

vlastný poznatok
prokuratúry (trestný odbor
Generálnej prokuratúry
Slovenskej republiky)

Obsah materiálu:

1. Návrh uznesenia
2. Vlastný materiál

Predkladá:

JAROMÍR ČIŽNÁR
generálny prokurátor
Slovenskej republiky

KOMISIA PRE VYDÁVANIE ZÁVÄZNÝCH STANOVÍSK

UZNESENIE

k návrhu stanoviska generálneho prokurátora Slovenskej republiky k určeniu výšky škody pri trestnom čine podvodu podľa § 221 Trestného zákona v prípade predaja motorového vozidla s predstieraným počtom najazdených kilometrov

Číslo uznesenia: .../2018

Zo dňa: 2018

Číslo materiálu: IV/1 Spr 114/18/1000

Predkladateľ: generálny prokurátor Slovenskej republiky

Podnet: vlastný poznatok prokuratúry
(trestný odbor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky)

Stupeň utajenia: žiadny

VLASTNÝ MATERIÁL

Z aplikačnej praxe orgánov činných v trestnom konaní vyplynul problém týkajúci sa určenia výšky škody pri trestnom čine podvodu podľa § 221 Trestného zákona, konkrétne pri predaji motorového vozidla s predstieraným počtom najazdených kilometrov, teda keď predávané motorové vozidlo má vyšší počet najazdených kilometrov, ako deklaruje pri predaji páchatel' (predávajúci) poškodenému (kupujúcemu). Týmto konaním páchatel' uvedie poškodeného do omylu tým, že pri predaji predstiera, že predávané motorové vozidlo nemá žiadne vady, má určité vlastnosti, teda deklaruje iný (nižší) počet najazdených kilometrov, než predávané motorové vozidlo v skutočnosti má - od tohto technického údaja páchatel' odvodzuje hodnotu (vyššiu) motorového vozidla.

O stanovisko k predmetnému problému aplikačnej praxe boli požiadaní prokurátori príslušných odborov a oddelení Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a prokurátori krajských prokuratúr.

Z predložených stanovísk vyplýva, že právne názory prokurátorov na túto problematiku možno rozdeliť do dvoch základných skupín.

Podľa právneho názoru prvej skupiny prokurátorov výšku škody v uvedenom prípade treba určiť ako rozdiel medzi kúpnu cenou určenou dohodou páchatel'a (predávajúceho) a poškodeného (kupujúceho) alebo znaleckým dokazovaním za motorové vozidlo s predstieraným počtom kilometrov a kúpnu cenou vozidla so skutočným počtom najazdených kilometrov určenou znaleckým dokazovaním.

Podľa právneho názoru druhej skupiny prokurátorov výšku škody treba určiť ako celú kúpnu cenu, ktorá bola poškodeným (kupujúcim) páchatel'ovi (predávajúcemu) za motorové vozidlo s predstieraným počtom kilometrov zaplatená.

Minimum prokurátorov vyššie uvedené právne názory na určenie výšky škody kombinuje.

Stanoviská jednotlivých prokurátorov sú takéto:

Prvý námestník generálneho prokurátora Slovenskej republiky zastáva právny názor, že výšku škody v uvedenom prípade je potrebné určiť ako rozdiel medzi cenou motorového vozidla v deň uzatvorenia kúpnej zmluvy s predstieraným počtom najazdených kilometrov a cenou motorového vozidla s reálnym počtom najazdených kilometrov v deň uzatvorenia kúpnej zmluvy, pričom obe ceny sa stanovujú objektívne, teda znaleckým dokazovaním, prípadne odborným posúdením, nie subjektívne – dohodou medzi páchatel'om (predávajúcim) a poškodeným (kupujúcim).

Prokurátori organizačno-kontrolného oddelenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, prieskumného oddelenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a prokurátori oddelenia majetkovej kriminality trestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zaujali právny názor, že výšku škody v uvedenom prípade je potrebné určiť ako rozdiel medzi kúpnu cenou vozidla, ktorú poškodený (kupujúci) páchatel'ovi

(predávajúcemu) zaplatil a skutočnou cenou motorového vozidla stanovenou znaleckým posudkom. Podľa týchto prokurátorov v predmetnom prípade nemôže byť škodou na účely trestného konania celá kúpna cena motorového vozidla, pretože kupujúci kúpou nadobudol do svojho vlastníctva od predávajúceho páchatel'a funkčné vozidlo v určitom technickom stave a kvalite, a teda v určitej reálnej hodnote, aj keď výrazne nižšej, ako mu bola táto pri kúpe predávajúcim deklarovaná, pričom poškodený môže vozidlo používať, respektíve s ním môže ľubovoľne disponovať, vrátane jeho ďalšieho predaja za reálnu trhovú hodnotu.

Rovnaký právny názor ako prokurátori organizačno-kontrolného oddelenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, prieskumného oddelenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a oddelenia majetkovej kriminality trestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky majú aj prokurátori Krajskej prokuratúry v Trenčíne, Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici, Krajskej prokuratúry v Žiline a Krajskej prokuratúry v Nitre.

Prokurátori Krajskej prokuratúry v Trenčíne uviedli, že určovanie škody aplikáciou ustanovení § 124 ods. 1 Trestného zákona pri majetkových trestných činoch v zásade vychádza zo škody priamej, skutočne vzniknutej, stanovenej exaktným vyčíslením ujmy alebo reálneho úbytku na majetku, prípadne prospechu získaného v príčinnej súvislosti s trestným činom, ktoré možno vyjadriť v peniazoch.

Manipulácia s tachometrom motorového vozidla spočívajúca v znížení počtu najazdených kilometrov na účel predaja takéhoto motorového vozidla napĺňa jeden z obligatórnych pojmových znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona - uvedenie do omylu poškodeného, nakoľko počet najazdených kilometrov predstavuje pri predaji motorového vozidla jeden z podstatných technických údajov, ktoré určujú kúpnu, resp. predajnú cenu ojazdeného motorového vozidla. Od údaje o počte najazdených kilometrov je možné vyhodnotiť technický stav motorového vozidla, mieru jeho používania predchádzajúcim majiteľom a jeho opotrebovanie. Práve znížením počtu najazdených kilometrov pri predaji ojazdeného motorového vozidla páchatel' koná s úmyslom obohatiť sa na úkor poškodeného (kupujúceho) tým, že predstiera, že predávané motorové vozidlo má vyššiu hodnotu než v skutočnosti má, a to po zohľadnení počtu páchatel'om deklarovaných najazdených kilometrov. Týmto spôsobom páchatel' vyláka od poškodeného (kupujúceho) vyššiu predajnú cenu predávaného motorového vozidla. Takýmto podvodným konaním páchatel' spôsobí poškodenému (kupujúcemu) škodu zodpovedajúcu rozdielu medzi kúpnu cenou, ktorá by bola stanovená, ak by bol vykazovaný skutočný stav najazdených kilometrov a kúpnu cenou, ktorá bola stanovená na základe predstieraného stavu neoprávnene zníženého počtu kilometrov na upravenom stave tachometra.

Podľa prokurátorov Krajskej prokuratúry v Trenčíne majetok poškodeného (kupujúceho) sa zmenšil len o rozdiel medzi dohodnutou cenou vozidla a jej cenou stanovenou podľa kritérií uvedených v § 126 ods. 1 Trestného zákona, za ktorú sa vozidlo pri zohľadnení jeho právneho a faktického stavu v čase a mieste činu obvykle predáva. Práve tento rozdiel ceny vozidla predstavuje skutočnú ujmu na majetku poškodeného, o ktorý sa zmenšil jeho majetkový stav v dôsledku protiprávneho konania páchatel'a a je škodou v trestnom konaní. Kupujúcemu nemôže byť spôsobená škoda vo výške celej kúpnej ceny motorového vozidla, keďže toto sa jeho kúpou dostalo do dispozičnej sféry kupujúceho, ktorému žiadna právna, technická alebo iná prekážka nebráni v jeho plnohodnotnom používaní a právnom disponovaní.

Záverom prokurátori uvádzajú, že s prezentovaným stanoviskom korešponduje aj rozhodovacia súdna prax v obvode ich pôsobnosti.

Prokurátori Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici poukázali na to, že poškodený namiesto motorového vozidla v určitej hodnote (rovnajúcej sa motorovému vozidlu s deklarovaným počtom kilometrov) získal motorové vozidlo v nižšej hodnote (rovnajúcej sa vozidlu so skutočným počtom kilometrov). Majetok poškodeného bol teda znížený o rozdiel medzi skutočnou hodnotou vozidla (vozidlo s pravdivým počtom kilometrov) a predstieranou hodnotou vozidla (vozidlo s upraveným počtom kilometrov). Vychádzajú pritom z toho, že poškodený sa stal vlastníkom určitého vozidla, aj keď kvalitatívne iného, než aké mal v úmysle si pôvodne zaobstarať.

Prokurátori Krajskej prokuratúry v Žiline k uvedenej problematike stručne uviedli, že je podľa nich potrebné vychádzať z rozdielu medzi kúpnu cenou reálne zaplatenou a cenou stanovenou znaleckým posudkom ako objektívnou - obvyklou v danom čase a mieste podľa skutočne najazdených kilometrov.

Prokurátori Krajskej prokuratúry v Nitre zaujali právny názor, že prospech získaný páchatelom spáchaným trestným činom je potrebné považovať za škodu. Podľa ich názoru je právne irelevantné, že poškodený by, poznajúc skutočné opotrebenie vozidla (reálne najazdený počet kilometrov), vozidlo vôbec nekúpil. Iba v prípade nefunkčného vozidla by bolo možné za škodu považovať celú hodnotu vozidla, či skôr dohodnutú kúpnu cenu. V prípade, ak poškodený po odhalení omylu, do ktorého ho uviedol páchatel ako predávajúci, vozidlo nemá záujem využívať, pri jeho následnom predaji získa majetkovú hodnotu vo výške skutočnej hodnoty vozidla. Iný výklad by v takomto prípade viedol k nedôvodnému obohateniu poškodeného v rozsahu reálnej hodnoty vozidla. Vzhľadom na uvedené nemožno považovať za škodu dohodnutú cenu vozidla medzi páchatelom a poškodeným. Rovnako neoprávneným prospechom páchatela v danom prípade nie je výška dohodnutej ceny v kúpnej zmluve, pretože páchatel preukázateľne poskytol poškodenému určitú majetkovú hodnotu podľa kúpnej zmluvy.

Právny názor prokurátorov Krajskej prokuratúry v Nitre v prípade určovania výšky škody na cudzom majetku pri trestnom čine podvodu podľa § 221 Trestného zákona pri kúpe a predaji motorového vozidla s predstieraným počtom najazdených kilometrov je totožný s právnym názorom sudcov Krajského súdu v Nitre, ktorý vychádza z rozdielu zaplatenej dohodnutej kúpnej ceny za vozidlo a ceny vozidla pred zásahom do jeho počítadla - prejdenej vzdialenosti ku dňu predaja - stanovenej odborným vyjadrením alebo znaleckým posudkom, samozrejme pri dosiahnutí výšky tohto rozdielu prevyšujúceho 266 eur.

Zo správy Krajskej prokuratúry v Prešove vyplýva, že väčšina okresných prokuratúr v obvode pôsobnosti Krajskej prokuratúry v Prešove zastáva právny názor zhodný s právnym názorom podporeným aj rozhodnutím Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 8 Tdo 728/2014 zo 7.2.2014, podľa ktorého za škodu na účely vymedzenia zákonného znaku trestného činu podľa § 221 Trestného zákona nie je možné považovať celú hodnotu vozidla, nakoľko poškodený kúpil funkčné vozidlo, ktorým môže voľne disponovať, a teda ho aj ďalej predáť, pričom v prípade nespokojnosti so stanovenou výškou škody môže uplatniť svoje nároky na náhradu škody v občianskoprávnom konaní.

Prokurátori medzinárodného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zaujali právny názor, že poškodenému bola spôsobená škoda v celkovej výške, ktorú za

ojazdené motorové vozidlo zaplatil (nie len vo výške rozdielu medzi zaplatenou cenou a cenou určenou podľa kritérií uvedených v ustanovení § 126 ods. 1 Trestného zákona). V takomto prípade považujú za potrebné vychádzať z toho, že ojazdené vozidlo, ktoré poškodený kúpil v omyle, nemal záujem reálne zahrnúť do svojho vlastníctva, teda poškodený by ho nekúpil, keby vedel o jeho skutočnej kvalite, teda o reálnom počte najazdených kilometrov. Vzhľadom na uvedené konštatovali, že škodou pri takomto type podvodného konania je celá kúpna cena predávaného motorového vozidla.

Rovnaký právny názor ako prokurátori medzinárodného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky majú aj prokurátori Krajskej prokuratúry v Bratislave a Krajskej prokuratúry v Košiciach.

Podľa prokurátorov Krajskej prokuratúry v Bratislave záver, že výškou škody je rozdiel medzi kúpnu cenou vozidla a reálnou hodnotou vozidla, vychádza z predstavy, že poškodený kúpou nadobudol predmet, ktorý má reálnu hodnotu a škodou je len to, čo zaplatil nad úroveň tejto hodnoty. Kupujúci však v tomto prípade mal záujem na kúpe vozidla s určitými vlastnosťami, v určitom predpokladanom technickom stave, ktorý je mimo iného tiež v podstatnej miere demonštrovaný počtom najazdených kilometrov. Tento ukazovateľ rozhodne nepatrí medzi zanedbateľné ukazovatele stavu vozidla. Zásahom páchatel'a napokon kupujúci kúpil predmet s úplne inými vlastnosťami, o ktorý by, ak by poznal skutočnú podstatu veci, nemal žiaden záujem.

V rovine civilného práva by sa kúpna zmluva považovala za neplatný právny úkon a obe zmluvné strany by tak boli povinné vydať si navzájom poskytnuté plnenia.

Z právneho hľadiska páchatel' v momente odovzdania si plnení neoprávnene disponuje peňažnou čiastkou (kúpnu cenou), ktorú získal podvodným konaním. Kupujúci má vo fyzickej dispozícii vozidlo, ktoré nechce užívať, nemal o vozidlo s takýmito technickými vlastnosťami záujem a ktoré mu navyše de iure nepatrí (drží ho na základe neplatnej kúpnej zmluvy). Reálnu hodnotu vozidla je preto potrebné považovať iba za náklad trestného činu, ktorý musel páchatel' vynaložiť na to, aby poškodeného presvedčil na uzavretie kúpnej zmluvy a poskytnutie kúpnej ceny.

Podľa prokurátorov Krajskej prokuratúry v Košiciach je potrebné za škodu v uvedenom prípade považovať celú kúpnu cenu vozidla, ktorú poškodený páchatel'ovi zaplatil za motorové vozidlo s tzv. stočeným tachometrom. Poukázali pritom na to, že podvodná zmluva je od počiatku neplatná a každý z účastníkov podvodného zmluvného vzťahu má druhej strane vrátiť všetko, čo z neplatnej zmluvy získal. Preto im nie je zrejmé, prečo by sa mala v otázke trestnosti skúmať hodnota veci, ktorú podvedený účastník zmluvného vzťahu nikdy nechcel a v prospech podvodníka uvažovať tak, že on chcel dosiahnuť iba rozdiel medzi hodnotami, pričom neprípúšťajú úvahu, že poskytnuté plnenie v zmysle dodania vozidla s tzv. stočeným tachometrom je vôbec aktom pokusu o náhradu škody, pokiaľ si to sám poškodený výslovne v adhéznom konaní neželá.

Prokurátori Krajskej prokuratúry v Trnave uviedli, že výška škody by mala byť v trestnom konaní v takýchto prípadoch určená ako rozdiel medzi predajnou cenou motorového vozidla a hodnotou vozidla určenou znalcom pri nájazde počtu kilometrov, teda počtu kilometrov pred ich stočením na účely predaja.

Následne prezentovali aj názor, že v prípade, ak poškodený výslovne uvedie a bude v trestnom konaní deklarovať, že kúpené motorové vozidlo by v prípade informácie o reálnom počte najazdených kilometrov nikdy nekúpil, pričom nízky počet najazdených kilometrov tohto motorového vozidla bol dôvodom jeho kúpy, je podľa týchto prokurátorov potrebné výšku spôsobenej škody stotožniť s predajnou cenou vozidla. V praxi sa bude pravdepodobne jednať zväčša o vozidlá, pri ktorých došlo k tzv. stočeniu počtu kilometrov o viac ako 100.000 kilometrov, respektíve o vozidlá, ktoré sú v podstate v prípade deklarovania ich reálneho nájazdu ako také predajné len za veľmi nízku cenu.

Záverom prokurátori Krajskej prokuratúry v Trnave uviedli, že stanovenie výšky škody v týchto prípadoch bude závislé najmä od vyjadrenia poškodeného k jeho dôvodom a okolnostiam samotnej kúpy motorového vozidla.

Prokurátori Krajskej prokuratúry v Prešove poukázali na možnosť prelínania sa predmetnej problematiky so záväzkovým vzťahom dvoch zmluvných strán, ktorá vychádza z ich zmluvnej voľnosti, pričom bude potrebné zohľadniť aj tieto skutočnosti:

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 40a Občianskeho zákonníka ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovolá.

Podľa § 49a Občianskeho zákonníka právny úkon je neplatný, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť. Právny úkon je takisto neplatný, ak omyl táto osoba vyvolala úmyselne. Omyl v pohnútkach nerobí právny úkon neplatným.

Podľa § 7 ods. 1 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd posudzujú samostatne predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú; ak je o takej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky, Súdneho dvora Európskej únie alebo iného štátneho orgánu, orgány činné v trestnom konaní a súd sú takým rozhodnutím viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného.

Podľa § 7 ods. 2 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd nie sú oprávnené samostatne riešiť predbežné otázky týkajúce sa osobného stavu, o ktorých sa rozhoduje v inom súdnom konaní. Ak o takej otázke nebolo ešte rozhodnuté, orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné počkať na vydanie rozhodnutia.

Z citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a Trestného poriadku vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní budú v takýchto veciach postavené pred úlohu vyriešiť ako predbežnú otázku podľa § 7 ods. 1 Trestného poriadku otázku platnosti (v posudzovanom

prípade zrejme relatívnej) kúpnej zmluvy a až následne budú môcť rozhodnúť o ďalšom postupe.

Ďalej prokurátori Krajskej prokuratúry v Prešove konštatovali, že ak odhliadneme od prípadov absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorá bude zrejme v posudzovanom prípade skôr výnimočná a kedy bude podľa ich názoru namieste za škodu považovať hodnotu celého motorového vozidla (na podporu svojho názoru poukazujú na rozhodnutie sp. zn. R 42/1990, resp. na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. R 20/2010, z ktorých vyplýva záver, podľa ktorého ak by kupujúci so znalosťou veci ponúkaný tovar nekúpil, je potrebné za škodu považovať celú finančnú čiastku vylákanú obvineným), budú orgány činné v trestnom konaní musieť postupovať podľa § 7 ods. 1 Trestného poriadku a zohľadniť eventuálne vydané právoplatné rozhodnutie civilného súdu v konaní potom, ako sa oprávnená osoba dovoľá relatívnej neplatnosti právneho úkonu. V uvedenom smere sa prokurátori Krajskej prokuratúry v Prešove priklonili k právnemu názoru prokurátorov medzinárodného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a prokurátorov Krajskej prokuratúry v Košiciach.

Záverom uviedli, že ak orgány činné v trestnom konaní dospejú k záveru, že ide o relatívnu neplatnosť právneho úkonu, ktorej sa oprávnená osoba nedovoľá, potom bude namieste uvažovať nad tým, že škodou ako zákonným znakom trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona týkajúceho sa predaja motorového vozidla s predstieraným počtom najazdených kilometrov je rozdiel medzi dohodnutou kúpnu cenou a cenou takéhoto vozidla určenou podľa § 126 ods. 1 Trestného zákona, teda za cenu, za ktorú sa vozidlo so skutočne najazdeným počtom kilometrov, v čase a v mieste činu obvykle predáva. Na podporu uvedeného názoru poukázali prokurátori Krajskej prokuratúry v Prešove na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. R 36/2006.

Dôvodom na vydanie stanoviska generálneho prokurátora Slovenskej republiky je existencia odlišných právnych názorov prokurátorov v rámci celej Slovenskej republiky pri určovaní výšky škody spôsobenej trestným činom podvodu podľa § 221 Trestného zákona v prípade predaja motorového vozidla páchatelom (predávajúcim), ktorý deklaruje nižší počet najazdených kilometrov, ako je skutočný počet najazdených kilometrov.

Predložený návrh stanoviska generálneho prokurátora Slovenskej republiky korešponduje s právnym názorom prvého námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky a v podstate aj s právnym názorom prokurátorov organizačno-kontrolného oddelenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, prieskumného oddelenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, oddelenia majetkovej kriminality trestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, prokurátorov Krajskej prokuratúry v Trenčíne, Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici, Krajskej prokuratúry v Žiline a Krajskej prokuratúry v Nitre.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov generálny prokurátor Slovenskej republiky predkladá Komisii pre vydávanie záväzných stanovísk tento návrh

s t a n o v i s k a:

- 1. V prípade, ak páchatel' (predávajúci) uvedie poškodeného (kupujúceho) pri uzatváraní kúpnej zmluvy, predmetom ktorej je predaj motorového vozidla, do omylu v otázke technického údaj o počte kilometrov, ktoré má predávané motorové vozidlo najazdené, za škodu ako znak skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona treba považovať sumu rovnajúcu sa rozdielu medzi cenou, za akú sa v čase a mieste činu obvykle predáva motorové vozidlo rovnaké alebo porovnateľné s predávaným motorovým vozidlom, a to najmä v technickom údaji o počte najazdených kilometrov deklarovaných páchatel'om (predávajúcim) poškodenému (kupujúcemu) pri uzatváraní kúpnej zmluvy a cenou, za akú sa v čase a mieste činu obvykle predáva motorové vozidlo rovnaké alebo porovnateľné s predávaným motorovým vozidlom, a to najmä v technickom údaji o skutočnom počte najazdených kilometroch.**
- 2. Cena motorového vozidla s počtom najazdených kilometrov deklarovaných páchatel'om (predávajúcim) a cena motorového vozidla so skutočným počtom najazdených kilometrov sa stanoví objektívnym spôsobom, teda znaleckým dokazovaním alebo odborným vyjadrením.**

O d ô v o d n e n i e :

Trestný odbor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zaznamenal nejednotný postup orgánov činných v trestnom konaní pri určovaní výšky škody pri trestnom čine podvodu podľa § 221 Trestného zákona spáchaného na tom skutkovom základe, že páchatel' ako predávajúci predá poškodenému ako kupujúcemu motorové vozidlo s predstieraným počtom najazdených kilometrov, teda predá mu motorové vozidlo s počtom najazdených kilometrov vyšším, ako deklaruje a ako možno zistiť z tachometra, ktorý predtým prešiel úpravou, v dôsledku ktorej ukazuje nižší počet najazdených kilometrov, ako motorové vozidlo v skutočnosti má.

Právne názory prokurátorov týkajúce sa spôsobu určenia výšky škody v predmetnom prípade možno v zásade rozdeliť do dvoch skupín, avšak sú aj takí prokurátori, ktorých právny názor sa mierne odkláňa od ostatných, prípadne ich kombinuje.

Jedna názorová skupina (prvý námestník generálneho prokurátora Slovenskej republiky, prokurátori organizačno-kontrolného oddelenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, prieskumného oddelenia Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, oddelenia majetkovej kriminality trestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, prokurátori Krajskej prokuratúry v Trenčíne, Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici, Krajskej prokuratúry v Žiline, Krajskej prokuratúry v Nitre a prokurátori väčšiny okresných prokuratúr v obvode pôsobnosti Krajskej prokuratúry v Prešove) má za to, že škodu v uvedených prípadoch predstavuje rozdiel medzi cenou motorového vozidla, či už zaplatenou (dohodnutou) alebo objektívne, teda znalecky, určenou, pri zohľadnení páchatel'om (predávajúcim) deklarovaného počtu najazdených kilometrov a skutočnou cenou motorového vozidla v čase a mieste skutku.

Druhá názorová skupina (prokurátori medzinárodného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Krajskej prokuratúry v Košiciach a Krajskej prokuratúry v Bratislave) má ten právny názor, že škodou v uvedených prípadoch je celá kúpna cena, ktorú poškodený (kupujúci) za predávané motorové vozidlo zaplatil.

Trestného činu (prečinu) podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu.

Trestného činu (prečinu) podvodu podľa § 221 ods. 2 Trestného zákona sa dopustí, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku väčšiu škodu.

Trestného činu (zločinu) podvodu podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona sa dopustí, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku značnú škodu alebo tento čin spácha z osobitného motívu, závažnejším spôsobom konania alebo na chránenej osobe.

Trestného činu (obzvlášť závažného zločinu) podvodu podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona sa dopustí, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku škodu veľkého rozsahu alebo spácha taký čin ako člen nebezpečného zoskupenia alebo za krízovej situácie.

Podľa § 124 ods. 1 Trestného zákona škodou sa na účely tohto zákona rozumie ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom, bez ohľadu na to, či ide o škodu na veci alebo na právach. Škodou sa na účely tohto zákona rozumie aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom.

Podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona škodou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 266 eur. Škodou väčšou sa rozumie suma dosahujúca najmenej desaťnásobok takej sumy. Značnou škodou sa rozumie suma dosahujúca najmenej stonásobok takej sumy. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie suma dosahujúca najmenej päťstonásobok takej sumy. Tieto hľadiská sa použijú rovnako na určenie výšky prospechu, hodnoty veci a rozsahu činu.

Podľa § 126 ods. 1 Trestného zákona pri určení výšky škody sa vychádza z ceny, za ktorú sa vec, ktorá bola predmetom útoku, v čase a v mieste činu obvykle predáva. Ak výšku škody nemožno takto zistiť, vychádza sa z účelne vynaložených nákladov na obstaranie rovnakej alebo obdobnej veci alebo na uvedenie veci do predošlého stavu.

Podľa § 126 ods. 3 Trestného zákona ak nemožno určiť výšku škody alebo ujmy ani jedným zo spôsobov podľa odsekov 1 a 2 alebo ak sú vážne pochybnosti o správnosti výšky škody alebo takto určenej ujmy, určí sa jej výška na podklade odborného vyjadrenia alebo potvrdenia právnickej osoby, ktorej pôsobnosť alebo predmet činnosti poskytuje záruku objektívnosti určenia škody alebo ujmy; inak sa výška škody určí na podklade znaleckého posudku.

Ustanovenie § 221 Trestného zákona poskytuje ochranu cudziemu majetku, ktorý tvoria všetky majetkové hodnoty, ktoré patria určitej osobe.

Objektívna stránka trestného činu podvodu je založená na tom, že páchateľ uvedie určitú osobu do omylu alebo využije omyl určitej osoby a takáto osoba v dôsledku omylu zrealizuje majetkovú dispozíciu, ktorou vznikne na cudzom majetku škoda aspoň malá a páchateľ sa uvedeným konaním obohatí, prípadne sa obohatí niekto iný.

Omyl je v právnej teórii definovaný ako nesúlad medzi predstavou a skutočnosťou.

Uvedením do omylu je aktívne konanie páchateľa vytvárajúce u osoby, ktorá vykonáva majetkovú dispozíciu, nesúlad medzi predstavou a skutočnosťou.

Využitím niečieho omylu je pasívne konanie páchateľa nevytvárajúce nesúlad medzi predstavou a skutočnosťou, avšak tento nesúlad je využitý za účelom obohatenia seba alebo iného.

Dôsledkom uvedenia do omylu a využitia omylu páchateľom je vykonanie majetkovej dispozície osobou konajúcou v omyle s následným spôsobením škody (aspoň malej) na cudzom majetku a obohatením sa páchateľa alebo inej osoby. Medzi spôsobením škody na cudzom majetku a omylom osoby musí existovať príčinná súvislosť.

Pokiaľ ide o škodu ako znak skutkovej podstaty trestného činu podľa § 221 Trestného zákona, túto definuje § 124 ods. 1 Trestného zákona, ako je uvedené vyššie, ako ujmu na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho inú ujmu, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom.

Na trestnosť dotknutého činu sa vyžaduje podľa § 17 Trestného zákona úmyselné zavinenie.

Podstatou posudzovaného trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona je, že páchateľ uvedie do omylu poškodeného tým, že predstiera, že motorové vozidlo, ktoré mu predáva, má najazdený nižší počet kilometrov, ako v skutočnosti má. Tento deklarovaný nižší počet najazdených kilometrov vyplýva aj z tachometra, ktorého údaje boli skôr upravené. Počet najazdených kilometrov, a teda stav tachometra patrí medzi základné technické údaje, na základe ktorých sa záujemca o kúpu ojazdeného motorového vozidla rozhoduje, či motorové vozidlo kúpi alebo nie. Na základe tohto údaje možno určiť technický stav motorového vozidla, jeho životnosť, hrozbu vzniku porúch a predpoklad následných opráv a investícií a tiež jeho kúpnu cenu. Ak teda páchateľ prezentuje, že motorové vozidlo má najazdený nižší počet kilometrov, ako v skutočnosti má, koná v úmysle obohatiť seba alebo iného uvedením do omylu poškodeného, ktorému v prípade, ak reálne dôjde k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, vznikne v dôsledku tohto jeho konania škoda.

Škoda je znakom skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona. Ako je zrejmé z vyššie uvedeného, určiť výšku škody v posudzovanom prípade trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona možno viacerými spôsobmi.

Spôsob určenia výšky škody uvedený v bode 1 tohto stanoviska v celom rozsahu reflektuje na definíciu škody uvedenú v § 124 ods. 1 Trestného zákona, teda zodpovedá definícii škody ako reálneho úbytku na majetku poškodeného. Predmetným trestným činom poškodený stráca časť svojho majetku, ktorá zodpovedá rozdielu cien uvedenému v bode 1 tohto stanoviska, avšak zároveň nadobúda do svojho vlastníctva motorové vozidlo, ktoré síce nie je takej bonity, aká mu bola páchateľom deklarovaná pri uzatváraní kúpnej zmluvy, teda

má viac najazdených kilometrov, ako mu uviedol páchatel', avšak aj napriek tomu predstavuje majetkovú hodnotu, ktorú uzatvorením kúpnej zmluvy alebo na jej základe poškodený ako kupujúci nadobudol. Ide o majetkovú hodnotu, s ktorou môže poškodený ďalej disponovať bez obmedzení, teda môže nadobudnuté motorové vozidlo ďalej užívať, môže ho predat' a podobne.

Za účelom čo najobjektívnejšieho stanovenia výšky škody je potrebné znalecké alebo odborné skúmanie. Obe ceny uvedené v bodoch 1 a 2 tohto stanoviska sa spravidla určia v rámci jedného znaleckého dokazovania alebo odborného vyjadrenia.

Ak by bola škoda ako znak skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona určená v dotknutých prípadoch ako celá cena, ktorú zaplatil poškodený ako kupujúci páchatel'ovi ako predávajúcemu za motorové vozidlo s tzv. stočeným tachometrom, táto by nezodpovedala definícii škody uvedenej v § 124 ods. 1 Trestného zákona, keďže by nezohľadňovala nárast majetku poškodeného o nadobudnuté motorové vozidlo. Takýto výklad by v posudzovanom prípade mohol viesť k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane poškodeného.

Pre úplnosť je na záver potrebné uviesť, že v kontexte vyššie uvedeného trestného činu nielen poškodený ako kupujúci môže byť uvedený do omylu, do omylu môže byť uvedená aj iná osoba, ktorá vykoná majetkovú dispozíciu, teda uzatvorí kúpnu zmluvu, avšak na jej majetku nevznikne škoda, keďže kúpna cena bude zaplatená z peňazí patriacich poškodenému. Z logiky veci vyplýva, že toto stanovisko sa vzťahuje aj na uvedený prípad.

Komisia pre vydávanie záväzných stanovísk

A. schvaľuje

návrh stanoviska generálneho prokurátora Slovenskej republiky k určení výšky škody pri trestnom čine podvodu podľa § 221 Trestného zákona v prípade predaja motorového vozidla s predstieraným počtom najazdených kilometrov,

B. navrhuje

generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky vydat' stanovisko v záujme jednotného uplatňovania zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré bude záväzné pre všetkých prokurátorov, právnych čakatel'ov prokuratúry a asistentov prokurátorov.